

KAUNO
ISTORIJOS
METRAŠTIS

Redakcinė kolegija:

- Prof. habil. dr. Egidijus ALEKSANDRAVIČIUS
- Vytauto Didžiojo universitetas
- Dr. Natalia BILOUS
- Ukrainos nacionalinės mokslų akademijos Ukrainos istorijos institutas
- Prof. dr. Hans-Jürgen BÖMELBURG
- Gyseno Justo Lybigo universitetas
- Prof. habil. dr. Krzysztof BUCHOWSKI
- Balstogės universitetas
- Doc. dr. Anders FRÖJMARK
- Linėjaus universitetas
- Doc. dr. Liudas GLEMŽA
- Vytauto Didžiojo universitetas
- Prof. habil. dr. Jurij GORDEJEV
- Krokuvos Jogailos universitetas
- Prof. dr. Vaida KAMUNTAVIČIENĖ
- Vytauto Didžiojo universitetas
- Prof. dr. Zigmantas KIAUPA
- Vytauto Didžiojo universitetas
- Habil. dr. Gábor LÁGZI
- Panonijos universitetas
- Prof. dr. Aistė LAZAUSKIENĖ (redakcinės kolegijos pirmininkė)
- Vytauto Didžiojo universitetas
- Prof. habil. dr. Vytautas LEVANDAUSKAS
- Vytauto Didžiojo universitetas
- Doc. dr. Simona KUKOVIČ
- Liublianos universitetas
- Doc. dr. Daniel KLIMOVSKÝ
- Bratislavos Komenskio universitetas
- Doc. dr. Mārtiņš MINTAURS
- Latvijos universitetas
- Dr. Ruth SARGENT NOYES
- Danijos nacionalinis muziejus
- Dr. Halina BERESNEVIČIŪTĖ-NOSALOVA
- Masaryko universitetas
- Prof. dr. Vaidas PETRULIS
- Kauno technologijos universitetas
- Doc. dr. Silva POCYTĖ
- Klaipėdos universitetas
- Prof. habil. dr. Waldemar REZMER
- Torunės M. Koperniko universitetas
- Dr. Edmundas RIMŠA
- Lietuvos istorijos institutas
- Prof. dr. Jonas VAIČENONIS
- Vytauto Didžiojo universitetas
- Kauno istorijos metraščio administratorė / Administrator of Kaunas History Yearbook
Dr. Inga PUIDOKIENĖ – Vytauto Didžiojo universitetas

Rėmėjas:



Mūsų interneto svetainė: <https://hdl.handle.net/20.500.12259/310>

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale *ibiblioteka.lt*

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS

KAUNO ISTORIJOS METRAŠTIS

21



Kaunas, 2023

Turinys

Leidėjų žodis 6

Apybraiža ir straipsniai

Kaunas – universitetinis miestas

Zigmantas Kiaupa. Lietuvos universitetas naujų Europos poimperinių universitetų gretoje (1918–1922 m.) 7

Eglė Paškevičiūtė-Kundrotienė. Lietuvos universiteto ištakos: archyviniai liudijimai Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje. 13

Asta Lignugarienė. Užsienio profesorių, dirbusių Lietuvos (Vytauto Didžiojo) universiteto Medicinos fakultete 1922–1940 metais, sunkumai, patirtys ir pasiekimai 37

Vilma Gudienė. Lietuvos universiteto dėstytojas, farmacininkas Benediktas Šiaulis (1887–1957) – Rokfelerio fondo stipendininkas 55

Saulius Pivoras. Švedų kalbos lektorato steigimo Vytauto Didžiojo universitete organizavimas 1930–1935 metais ir jo politiniai užkulisiai. 77

Solveiga Vasilevskė. Vandeningoji Lietuva Vytauto Didžiojo universiteto profesoriaus hidrologo Stepono Kolupailos akimis 93

Aušra Žičkienė. Tarpukario studentų dainos: kita universiteto istorijos pusė 111

Kauno istorijos profiliai

Asta Miltenytė, Arminas Štuopys. „Minervos“ fabriko ištakos ir raida XIX a. septintajame dešimtmetyje: nuosavybės formos, savininkai, dalininkai, valdytojai 133

Andriejus Stoliarovas. Mūšis dėl Kauno 1944 m. vasarą. 157

Seminaras

Greta Dirsė. Nikolajaus Rericho draugijos veikla Kaune 1935–1940 m. 191

Elena Budreckytė. „Sveika dvasia sveikame kūne“. Reicho darbo tarnybos
propaganda ir įvaizdis lietuviškoje periodikoje 1942–1944 m. 207

Skaidra Grabauskienė. Neregių Martynas Mažvydas – Pranas Daunys ir jo veikla . 235

Iš archyvų

Algirdas Antanas Baliulis. Kauniečių kasdienio gyvenimo fragmentai XVI a.
antrojoje pusėje (pagal Kauno miesto vaito 1580–1583 m. knygą) 255

Recenzijos

Mindaugas Balkus. Dvi knygos apie Kauną, kurį užfiksavo Stanislovas Lukošius . . 271

Linas Venclauskas. Žydiškojo Kauno beiėškant. Pastangos ir vaisiai 275

Inga Puidokienė. Dešimtmečius trukęs Kauno virsmas lietuvišku miestu 281

Kronika

Vaida Kamuntavičienė. Kalba pristatant profesorių Zigmuntą Kiaupą Vytauto
Didžiojo universiteto garbės daktaro regalijų įteikimo proga 285

Milda Gineikaitė. Kauno tarpukario modernizmo ir medžio santykis: fotografijų
paroda „Miestovaizdžio balsai“ 287

Jonas Vaičenonis. 27-oji Kauno istorijos konferencija „Galios ir ribos
Kauno mieste“ 301

Mūsų autoriai 303

Atmintinė *Kauno istorijos metraščio* autoriams 306

Guidelines for Authors of *Kaunas History Annals* 309

Leidėjų žodis

Dauguma šio 21-ojo tomo straipsnių parengti mokslinės konferencijos „Vytauto Didžiojo universitetui 100 metų: reikšmė miestui ir valstybei“ pranešimų pagrindu. Konferencijos atidarymas – 2022 m. vasario 24 d. – skaudžiai įsirėžė mūsų atmintyje, nes sutapo su Rusijos karo prieš Ukrainą pradžia.

Leidinyi pradėdamas Z. Kiaupos apybraiža-apžvalga apie universitetus, įkurtus po Pirmojo pasaulinio karo Vidurio ir Rytų Europoje, atskleidžiant Lietuvos universiteto Kaune kūrimo tarptautines aplinkybes ir parodant „universiteto bendraamžių šeimos gausumą ir įvairovę“ regione. Šiame metraščio tome taip pat rasite E. Paškevičiūtės-Kondrotienės straipsnį apie universiteto įkūrimą ir visuomenei aktualias aukštojo mokslo problemas liudijančius dokumentus, saugomus Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje. Keli straipsniai skirti universiteto akademinių padalinių kūrimo ir veiklos peripetijoms bei pedagoginio personalo klausimams. S. Pivoras gilinasi į švedų kalbos lektorato steigimo politinius užkulisius, nustatydamas, kad nuolatinis švedų kalbos dėstymas VDU įvestas nuo 1935 m., kai specialiai tam lėšų skyrė Lietuvos švietimo ministerija. A. Lignugarienė nagrinėja Medicinos fakulteto raidą, siekdama išryškinti į Kauną atvykusiai užsienio profesūrai kilusius sunkumus ir jų sprendimo būdus. V. Gudienė atskleidė farmacininko, Rokfelerio fondo stipendinininko, vienintelio farmacijos mokslų daktaro tarpukario Lietuvoje B. Šiaulio veiklos pasiekimus. S. Vasilevskė, remdamasi gausia VDU profesoriaus hidrologo S. Kolupailos fotografijų kolekcija, išryškino jo veiklą tyrinėjant Lietuvos vandens telkinius, globojant studentus skautus. Universiteto gyvenimas – ne vien akademiniai tyrimai ir paskaitos. Apie tarpukario studentų šventėse skambėjusias dainas, jų tematiką ir muzikines ypatybes detalai rašo A. Žičkienė.

Kiti leidinyje publikuojami straipsniai tradiciškai papildo įvairius kaulistikos klausimus. Pradedant „Minervos“ fabriko veikla ir baigiant Antrojo pasaulinio karo veiksmais Kaune. Seminaro skiltyje ir toliau publikuojame jaunųjų tyrėjų darbus. Kiekvienas straipsnis yra indėlis į Kauno miesto tyrimus, lyg tas mozaikos akmenėlis, nugulsiantis į bendrą miesto paveikslą.

Leidinio viršelį pirmą kartą puošia nebe miesto, o institucijos – Vytauto Didžiojo universiteto antspaudas. Juk ši institucija turėjo ypatingos reikšmės miesto vystymuisi ir raidai. Pasirinkome ne visiems įprastą VDU antspaudą su Vytautu Didžiuoju, bet paprastesnį, rečiau matytą, naudotą oficialiuose dokumentuose.

Redakcinės kolegijos vardu dėkoju visiems autoriams, recenzentams. Viliamės, kad šiame metraščio tome skaitytojas ras įdomių išvalgų.

Redakcinės kolegijos pirmininkė prof. dr. Aistė Lazauskienė

Mūsų autoriai

- BALKUS Mindaugas dr., Kauno apskrities viešosios bibliotekos vyresnysis bibliografas, istorikas.
mindaugas_balkus@yahoo.com
- BALIULIS Algirdas Antanas Lietuvos istorikas, humanitarinių mokslų daktaras.
baliulis@gmail.com
- BUDRECKYTĖ Elena Vytauto Didžiojo universiteto Istorijos katedros bakalaurantė, Vilniaus universiteto Archeologijos katedros magistrantė.
elennbudd@gmail.com
- DIRSĖ Greta Vidurio Rytų Europos ir Lietuvos istorijos studijų magistrė, Kauno apskrities viešosios bibliotekos Kultūros vadybos skyriaus kultūrinės veiklos koordinatorė.
gretarepsait@gmail.com
- GINEIKAITĖ Milda Meno kuratorystės magistrė, VDU Menų fakulteto Šiuolaikinių menų katedros absolventė, VDU menų galerijos „101“ vadovė-meno kuratorė.
milda.gineikaite@vdu.lt
- GRABAUSKIENĖ Skaidra Istorijos magistrė, Kauno apskrities viešosios bibliotekos (KAVB) Dokumentinio paveldo tyrimų ir sklaidos centro vyresnioji bibliografė.
s.grabauskiene@kvb.lt
- GUDIENĖ Vilma dr., Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Vaistų technologijos ir socialinės farmacijos katedros docentė, LSMU Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejaus muziejininkė.
vilma.gudiene@lsmu.lt

- KAMUNTAVIČIENĖ Vaida prof. dr., Vytauto Didžiojo universiteto Istorijos katedros profesorė, Vytauto Kavolio transdisciplininių tyrimų instituto mokslo darbuotoja.
vaida.kamuntaviciene@vdu.lt
- KIAUPA Zigmantas dr., Vytauto Didžiojo universiteto garbės profesorius, Lietuvos mokslų akademijos narys emeritas.
zigmantas.kiaupa@istorija.lt
- LIGNUGARIENĖ Asta dr., Lietuvos sveikatos mokslų universiteto lektorė, LSMU Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejaus muziejininkė.
asta.lignugariene@lsmu.lt
- MILTENYTĖ Asta Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos, Dokumentinio paveldo tyrimų departamento specialistė.
asta.miltenyte@lnb.lt
- PAŠKEVIČIŪTĖ-
KUNDROTIENĖ Eglė Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos specialistė.
hekspertai@gmail.com
- PIVORAS Saulius prof. dr., Vytauto Didžiojo universiteto Viešojo administravimo katedros vedėjas.
s.pivoras@vdu.lt
- PUIDOKIENĖ Inga dr., Vytauto Didžiojo universiteto Kauno istorijos centro mokslo darbuotoja, Kauno miesto muziejaus Kauno istorijos skyriaus vadovė.
inga.puidokien@gmail.com
- STOLIAROVAS Andriejus dr., Humanitarinių mokslų daktaras, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos karininkas.
andrius.stoliarovas@gmail.com
- ŠTUOPYS Arminas dr., Klaipėdos universiteto Jūros technologijų ir gamtos mokslų fakulteto dėstytojas.
arminas.stuopys@gmail.com
- VAIČENONIS Jonas prof. dr., Vytauto Didžiojo universiteto Istorijos katedros profesorius, Kauno miesto muziejaus Kauno istorijos skyriaus muziejininkas.
jonas.vaicenonis@vdu.lt

- VASILELVSKĖ Solveiga Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto magistrė, Vytauto Didžiojo karo muziejaus Rinkinių saugojimo ir tyrinėjimo skyriaus vedėja.
solveiga.luk@gmail.com
- VENCLAUSKAS Linas dr., Vytauto Didžiojo universiteto Istorijos katedros dėstytojas, Sugiharos fondo „Diplomatai už gyvybę“ valdybos vicepirmininkas.
linas.venclauskas@vdu.lt
- ŽIČKIENĖ Aušra dr., Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto vyriausioji mokslo darbuotoja, etnomuzikologė.
ausra.zickiene@liti.lt

Atmintinė *Kauno istorijos* *metraščio* autoriams

Kauno istorijos metraštis yra Vytauto Didžiojo universiteto mokslinis leidinys, skirtas Kauno miesto ir krašto istorijai. Metraščio tikslas – skatinti Kauno miesto ir krašto praeities tyrinėjimus ir skelbti jo rezultatus. Metraščio redakcinė kolegija šio tikslo siekia suburdama istorikus, archeologus, urbanistikos, architektūros ir meno istorikus, etnologus, kalbos istorikus bei kitų mokslų specialistus, skatindama tarpdisciplininius Kauno miesto ir krašto istorijos tyrimus. Tarp kitų metraščio tikslų paminėtini Vytauto Didžiojo universiteto studentų skatinimas dirbti mokslinį darbą.

Metraštyje skelbiami straipsniai, šaltiniai, recenzuojami Kauno istorijos darbai, pateikiama Kaune veikiančių istorijos mokslo institucijų veiklos apžvalga. Straipsnius recenzuoja du mokslininkai.

Metraštis leidžiamas lietuvių kalba su straipsnių santraukomis anglų arba vokiečių kalbomis. Šaltiniai skelbiami originalo kalba, prireikęs verčiami į lietuvių kalbą.

Skelbiamo straipsnio apimtis neturi viršyti 1 autorinio lanko (40 000 ženklų). Į autorinį lanką įeina straipsnio tekstas, priedai (šaltiniai, lentelės, schemas, žemėlapiai ir pan.), iliustracijos, santraukos (lietuvių ir anglų kalbomis). Šaltinių publikacijos neturi viršyti 1 autorinio lanko (40 000 ženklų). Publikacijoje turi būti šaltinio tekstas originalo kalba, jeigu reikia, – vertimas į lietuvių kalbą, istoriniai ir archeografiniai komentarai. Tam tikrais atvejais, redakcinės kolegijos sprendimu, straipsnio arba šaltinių publikacijos apimtis gali būti padidinta. Kitos metraščio pozicijos (recenzijos, informaciniai straipsniai ir pan.) neturi viršyti 0,5 autorinio lanko (20 000 ženklų).

Tekstai redakcijai pateikiami 12 punktų Times New Roman šriftu, 1,5 eilutės intervalu.

Bibliografiniai aprašai rengiami pagal Čikagos citavimo stiliaus išnašų ir bibliografijos metodą (Chicago: notes and bibliography method).

Išnašų pvz.:

Knyga: 1 autorius

Išnašos nr. Vardas Pavardė, *Knygos antraštė: paantraštė*, Laida (Leidimo vieta: Leidykla, metai), cituojamas puslapis(iai).

¹ Zigmantas Kiaupa, *Lietuvos valstybės istorija*. 2-asis leid. (Vilnius: Baltos lankos, 2006), 150–151.

...

³ Kiaupa, *Lietuvos valstybės istorija*, 64–65.

⁴ Ibid, 67.

⁵ Ibid.

Knyga: 2–3 autoriai

Išnašos nr. Vardas1 Pavardė1 ir Vardas2 Pavardė2, *Knygos antraštė: paantraštė*, Laida (Leidimo vieta: Leidykla, metai), cituojami puslapiai.

¹ Ramūnas Vilpišauskas ir Vitalis Nakrošis, *Politikos įgyvendinimas Lietuvoje ir Europos Sąjungos įtaka* (Vilnius: Eugrimas, 2003), 180–181.

Knygos dalis (skyrus)

Išnašos nr. Vardas Pavardė, „Knygos dalies/skyriaus antraštė: paantraštė“, in *Knygos antraštė: paantraštė* (Leidimo vieta: leidykla, metai), cituojamas puslapis.

¹ Vytautas Berenis, „Egodokumentų tyrimai: ištakos, metodai, perspektyvos“, in *Egodokumentai ir privati Lietuvos erdvė XVI–XX amžiuje* (Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2013), 14.

- ² Aleksander Pluskowski ir Heiki Valk, „From Conquest to Colonisation: The Archaeology of the Crusades in Prussia, Livonia and Lithuania“, in *Crusader World*, edited by Adrian J. Boas (London: Routledge, 2016), 568.

Knyga: daugiatomis leidinys (cituojamas 1 tomas)

Išnašos nr. Vardas Pavardė, *Bendroji knygos antraštė: paantraštė*. T. X, *Tomo antraštė: paantraštė* (Leidimo vieta: Leidykla, metai), cituojamas puslapis(-iai).

¹ *XVII a. vidurio Maskvos okupacijos Lietuvoje šaltiniai*. T. 3, *1658 ir 1663 Vilniaus miesto tarybos aktų knyga* (Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015), 25.

² Donald Kagan, *Problems in Ancient History*. Vol. 2, *The Roman World* (New York: MacMillan Publishing, 1975), 14.

³ *XVII a. vidurio Maskvos okupacijos Lietuvoje šaltiniai*. T. 3, 24.

⁴ Kagan, *Problems in Ancient History*. Vol. 2, 15.

Straipsnis

Išnašos nr. Vardas Pavardė, „Straipsnio pavadinimas“, *Žurnalo pavadinimas* t., nr. (metai), cituojamas puslapis(-iai).

¹ Henryka Ilgiewicz, „Lenkų visuomenės pastangos įamžinti Vilniuje iškilių asmenybių atminimą XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje“, *Kultūrologija* 18 (2010), 242.

² Piotr Daszkiewicz, „Les visiteurs lituaniens et polonais du célèbre cabinet d'histoire naturelle de Jean Hermann au XVIIIe siècle“, *Cahiers lituaniens* 11 (2012), 31–32.

Interneto tinklalapis

Išnašos nr. Vardas Pavardė, „Internetinio puslapio pavadinimas“, *Interneto tinklalapio pavadinimas*, paskelbta/atnaujinta/žiūrėta xxxx m. x mėn. x d., <http://www.internetinisadresas.lt>.

¹ „Bibliografinės nuorodos ir literatūros sąrašai“, *Vytauto Didžiojo universiteto biblioteka*, atnaujinta 2017 m. vasario 14 d., <http://biblioteka.vdu.lt/bibliografines-nuorodos>.

² Becky Hand, „All about Artificial Sweeteners: The Lowdown on Zero-Calorie Sugar Substitutes“, *SparkPeople*, paskelbta 2004 m. rugsėjo 29 d., http://www.sparkpeople.com/resource/nutrition_articles.asp?id=289

³ „Bibliografinės nuorodos ir literatūros sąrašai“.

⁴ „All about Artificial Sweeteners“.

Archyvinis šaltinis

Išnašos nr. šaltinio pavadinimas, Archyvas, fondas/kolekcija, aplanko nr., bylos nr. cituojamas lapas.

¹ 1935 12 05 LR KAM Karo stovio reikalams referento plk. V. Braziulevičiaus slaptas raštas nr. 874 apskričių karo komendantams, LCVA, f. 384, ap. 2, b. 502, l. 12.

Literatūros sąrašo sudarymas:

- Sąrašas pradedamas archyviniais šaltiniais, po to seka publikuoti šaltiniai ir lieteratūra.
- Abėcėliniai literatūros sąrašai pateikiami darbo pabaigoje. Sąrašas nėra numeruojamas. Rikiuojama pagal pirmojo autoriaus pavardę. Jeigu nėra autoriaus, rikiuojama pagal antraštę. jeigu antraštė prasideda artikeliu (a, an, the, der, die, das, el, il, la, le ir kt.), turi būti rikiuojama pagal antrą antraštės žodį.
- Jeigu šaltinio bibliografinis aprašas netelpa vienoje eilutėje, antra eilutė pradeda atitraukus tekstą į dešinę.
- Literatūros sąrašė bibliografinis aprašas pradedamas nuo pirmojo autoriaus pavardės (priešingai nei išnašoje), kitų autorių asmenvardžiai pradedami nuo vardo.
- Jeigu autorių yra iki 10, literatūros sąrašė turi būti išvardinti visi. Jeigu autorių yra >10, išvardijami pirmi 7, rašomas daugtaškis ir et al.
- Bibliografiniai elementai literatūros sąrašė atskiriami tašku (išnašose – kableliu).

Literatūros sąrašo pvz.:

Anglų-lietuvių kalbų specialiojo ugdymo žodynas. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla, 2005.
Akmenytė, Vilma ir Giedrė Milerytė. *Nuo I. B. Volfo ir Engelmano iki Ragučio: alaus daryklos istorija, 1853–2008 m.* Kaunas: Kopa, 2008.

- . *Volfgang Engelman: bravoro istorija nuo 1853 m.* Kaunas: Kopa, 2011.
- Almond, Gabriel A., G. B. Powell, Kaare Strøm ir Russell J. Dalton. *Comparative Politics: A Theoretical Framework.* New York: Longman, 2001.
- Asch, Ronald G. *Nobilities in Transition 1550–1700: Courtiers and Rebels in Britain and Europe.* London: Arnold, 2003.
- „Bibliografinės nuorodos ir literatūros sąrašai“. *Vytauto Didžiojo universiteto biblioteka.* Atnaujinta 2017 m. vasario 14 d. <http://biblioteka.vdu.lt/bibliografines-nuorodos>.
- Bumblauskas, Alfredas, Sigitas Jegelvičius, Benediktas Juodka, Algirdas Jakubčionis, Mečišlovas Jučas, Liudas Jovaiša, Antanas Kulakauskas et al. *Alma mater Vilnensis: Vilniaus universiteto istorijos bruožai.* Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2010.
- Danytė, Milda. „Komunistinė propaganda tarp Kanados lietuvių II pasaulinio karo metais“. *Oikos* 1 (2006): 29–39. <https://eltalpykla.vdu.lt/1/33485>.
- Davies, Norman. *Dievo žaistas: Lenkijos istorija.* 2 t. Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 1998.
- Dean, Carolyn. *Aversion and Erasure: The Fate of the Victim after the Holocaust.* Ithaca: Cornell University Press, 2016. <http://site.ebrary.com/lib/vmulib/docDetail.action?docID=10468027&tppg=1>.
- Ilgiewicz, Henryka. „Lenkų visuomenės pastangos įamžinti Vilniuje iškilų asmenybių atminimą XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje“. *Kultūrologija* 18, (2010): 242–257, 265.
- Kačerauskas, Tomas. *Individas istorinėje bendrijoje: kultūrinės regionalistikos apmatai.* Vilnius: Technika, 2011. doi:10.3846/1902-M.
- Švedas, Gintaras ir Paulius Veršekys. „Lietuvos baudžiamosios teisės bendrosios dalies teisėkūros ir mokslo aktyvumo tendencijos“. *Teisės apžvalga* 2(14) (2016): 6–27. doi: 10.7220/2029-4239.14.1.
- Vilpišauskas, Ramūnas ir Vitalis Nakrošis. *Politikos įgyvendinimas Lietuvoje ir Europos Sąjungos įtaka.* Vilnius: Eugrimas, 2003.
- XVII a. vidurio Maskvos okupacijos Lietuvoje šaltiniai.* T. 3, 1658 ir 1663 Vilniaus miesto tarybos aktų knyga. Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015.

Daugiau Chicago citavimo stiliaus pavyzdžių galima pasižiūrėti: http://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide.html

Iliustracijos ir kita vaizdinė medžiaga (schemos, žemėlapiai) turi būti tinkamai poli grafiškai reprodukuotos (kontrastingos nespalvotos fotografijos, brėžinių bei piešinių originalai ar kokybiškos jų kopijos), ne didesnės negu standartinis (A4 formato) popieriaus lapas. Privalomas autorizuotas iliustracijų ar kitos vaizdinės medžiagos sąrašas. Jame nurodomas sąrašo pozicijos pavadinimas, šaltinis (leidinys, iš kurio reprodukuojama, muziejus, biblioteka, archyvas ar kitoks rinkinys) bei ją rengusio dailininko, fotografo, kartografo vardas ir pavardė. Kiekvienas vienetas turi būti sunumeruotas pagal pateikiamą iliustraciją ar kitos vaizdinės medžiagos sąrašą.

Straipsnių autoriai kartu su tekstu pateikia pagrindinius straipsnio žodžius (lietuvių ir anglų kalbomis), kurie autoriaus nuožiūra įtrauktini į kompiuterinių tinklų paieškos sistemas.

Taip pat straipsnių autoriai kartu su tekstu pateikia informacinius duomenis apie save. Būtina nurodyti darbovietę, autoriaus pedagoginį vardą, mokslo laipsnį, pageidautina gimimo metus, kontaktinius duomenis (adresas, telefonas, elektroninio pašto adresas), mokslinių tyrimų kryptis, kitą profesinę veiklą. Šie duomenys skelbiami metraštyje prie straipsnių.

Jei tekstai verčiami į lietuvių kalbą ne pačio autoriaus (straipsniai ir kitos pozicijos, šaltiniai) ar kitas kalbas (straipsnių santraukos), nurodomi vertėjai (vardas ir pavardė).

Redakcinei kolegijai pateikta medžiaga (tekstai, iliustracijos, kita vaizdinė medžiaga, diskeliai) autoriams negrąžinama.

Kilus neaiškumams dėl straipsnio parengimo principų, prašome kreiptis į *Kauno istorijos metraščio* redakcinės kolegijos sekretorę.

Inga Puidokienė
Tel. 8 600 33 752
El. paštas inga.puidokienė@vdu.lt

Guidelines for Authors of *Kaunas History Annals*

The scientific journal *Kaunas History Annals*, published by Vytautas Magnus University, is devoted to the history of Kaunas and its region. The aim of the Annals is to stimulate research on the history of the city of Kaunas and its region as well as to present the results of investigations. In order to reach the objective, the Editorial Board of the Annals brings together historians, archaeologists, urban historians, architecture and art historians, ethnologists, language historians and experts in other fields. In addition, the Editorial Board encourages interdisciplinary research of the history of Kaunas city and region. Other goals of the Annals include motivating Vytautas Magnus University students to work in research.

The Annals contain articles, sources, peer-reviewed works of Kaunas history and provide an overview of the activities of history science institutions operating in Kaunas. All articles are peer-reviewed by two experts.

The journal publishes articles in Lithuanian with their summaries in English or German. The sources are presented in the original language and, if necessary, translated into Lithuanian.

The scope of the article should not exceed 1 author's sheet (40,000 characters), including the text itself, annexes (sources, tables, diagrams, maps, etc.), illustrations and summaries in Lithuanian and English. The scope of source publications should not make up more than 1 author's sheet (40,000 characters). The sources should be presented in the original language, together with historical and archaeographic comments. In case it is necessary, the source translation into Lithuanian is submitted. In certain cases, the Editorial Board may increase the size of the article or source. The size of other types of publications, such as reviews, information articles etc.) should not exceed 0.5 author's sheet (20,000 characters).

The Editorial Board should be submitted with the text, graphic material and illustrations in data-saving devices. It is possible to send all the material by email. Texts should be typed using the Microsoft Word for Windows text editor, font – *Normal* and *Times New Roman* or *Times New Roman Baltic*; font size – 12 points with 1,5 line spacing (1,5 space).

Bibliographic descriptions are prepared according to the *Chicago* style footnotes and bibliography method.

Footnote examples

Book: 1 author

Footnote number. The author's name and surname, *Book title: subtitle*, Edition (The place of publication: The Publisher, the year of publication), page number(s).

^{1.} Zigmantas Kiaupa, *Lietuvos valstybės istorija*. 2nd ed. (Vilnius: Baltos lankos, 2006), 150–151.

...

^{3.} Kiaupa, *Lietuvos valstybės istorija*, 64–65.

^{4.} Ibid, 67.

^{5.} Ibid.

Book: 2–3 authors

Footnote number. *First author's* name and surname and second author's name and surname, *Book title: subtitle*, Edition (The place of publication: The Publisher, the year of publication), page numbers.

^{1.} Ramūnas Vilpišauskas ir Vitalis Nakrošis, *Politikos įgyvendinimas Lietuvoje ir Europos Sąjungos įtaka* (Vilnius: Eugrimas, 2003), 180–181.

Part of the book (chapter)

Footnote number. The author's name and surname, "The title of the part of the book/ chapter: subtitle", in *Book title: subtitle* (The place of publication: The Publisher, the year of publication), page number.

1. Vytautas Berenis, "Egodokumentų tyrimai: ištakos, metodai, perspektyvos", in *Egodokumentai ir privati Lietuvos erdvė XVI–XX amžiuje* (Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2013), 14.
2. Aleksander Pluskowski ir Heiki Valk, "From Conquest to Colonisation: The Archaeology of the Crusades in Prussia, Livonia and Lithuania" in *Crusader World*, edited by Adrian J. Boas (London: Routledge, 2016), 568.

Book: multi-volume publication (1 volume is cited)

Footnote number. The author's name and surname, *General title of the book: subtitle*. Volume number, *Volume title: subtitle* (The place of publication: The Publisher, the year of publication), page number(s).

1. *XVII a. vidurio Maskvos okupacijos Lietuvoje šaltiniai*. T. 3, 1658 ir 1663 Vilniaus miesto tarybos aktų knyga (Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015), 25.
2. Donald Kagan, *Problems in Ancient History*. Vol. 2, *The Roman World* (New York: MacMillan Publishing, 1975), 14.
3. *XVII a. vidurio Maskvos okupacijos Lietuvoje šaltiniai*. T. 3, 24.
4. Kagan, *Problems in Ancient History*. Vol. 2, 15.

Article

Footnote number. The author's name and surname, "The title of the article", *The title of the journal*, the number of the journal (the year of publication), page number(s).

1. Henryka Ilgiewicz, "Lenkų visuomenės pastangos įmžinti Vilniuje iškilų asmenybių atminimą XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje," *Kultūrologija* 18 (2010), 242.
2. Piotr Daszkiewicz, "Les visiteurs lituaniens et polonais du célèbre cabinet d'histoire naturelle de Jean Hermann au XVIIIe siècle", *Cahiers lituaniens* 11 (2012), 31.

Website

Footnote number. Name and surname, "The title of a webpage", *The title of a website*, posted/ updated/ viewed xxxx year. x month. x day, <http://www.interneinisadresas.lt>.

1. "Bibliografinės nuorodos ir literatūros sąrašai," *Vytauto Didžiojo universiteto biblioteka*, atnaujinta 2017 m. vasario 14 d., <http://biblioteka.vdu.lt/bibliografines-nuorodos>.
2. Becky Hand, "All about Artificial Sweeteners: The Lowdown on Zero-Calorie Sugar Substitutes," *SparkPeople*, paskelbta 2004 m. rugsėjo 29 d., http://www.sparkpeople.com/resource/nutrition_articles.asp?id=289
3. "Bibliografinės nuorodos ir literatūros sąrašai".
4. "All about Artificial Sweeteners".

Archival source

Footnote number. The title of the source, the archive, fund / collection, folder number, file number, page number.

1. 1935.12.05 LR KAM Karo stovio reikalams referento plk. V. Braziulevičiaus slaptas raštas nr. 874 apskričių karo komendantams, LCVA, f. 384, ap. 2, b. 502, l. 12.

The list of references:

- Alphabetically arranged reference lists are provided at the end of the publication. The list of references is not numbered and sorted by the first author's surname. If there is no author, reference lists are ordered based on the title. If the title begins with the article (a, an, the, der, die, das, el, il, la, le ir kt.), references must be sorted by the second word of the title.
- If the bibliographic description of the source does not fit on one line, the second line begins by indenting the text to the right.
- In the list of references, the bibliographic description starts with the surname of the first author (as opposed to in a footnote), whereas, full names of other authors begin with the name.
- Bibliographic elements in the list of reference are separated by a full stop and a comma in footnotes.

Sample reference list:

Anglų-lietuvių kalbų specialiojo ugdymo žodynas. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla, 2005.
Akmenytė, Vilma ir Giedrė Milerytė. *Nuo I. B. Volfo ir Engelmano iki Ragučio: alaus daryklos istorija, 1853–2008 m.* Kaunas: Kopa, 2008.

- . *Volfas Engelman: bravoro istorija nuo 1853 m.* Kaunas: Kopa, 2011.
- Almond, Gabriel A., G. B. Powell, Kaare Strøm and Russell J. Dalton. *Comparative Politics: A Theoretical Framework.* New York: Longman, 2001.
- Asch, Ronald G. *Nobilities in Transition 1550–1700: Courtiers and Rebels in Britain and Europe.* London: Arnold, 2003.
- “Bibliografinės nuorodos ir literatūros sąrašai”. *Vytauto Didžiojo universiteto biblioteka.* Atnaujinta 2017 m. vasario 14 d. <http://biblioteka.vdu.lt/bibliografinės-nuorodos>.
- Bumblauskas, Alfredas, Sigitas Jegelevičius, Benediktas Juodka, Algirdas Jakubčionis, Mečislovas Jučas, Liudas Jovaiša, Antanas Kulakauskas et al. *Alma mater Vilnensis: Vilniaus universiteto istorijos bruožai.* Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2010.
- Danytė, Milda. “Komunistinė propaganda tarp Kanados lietuvių II pasaulinio karo metais”. *Oikos* 1 (2006): 29–39. <https://eltalpykla.vdu.lt/1/33485>
- Davies, Norman. *Dievo žaistas: Lenkijos istorija.* 2 t. Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 1998.
- Dean, Carolyn. *Aversion and Erasure: The Fate of the Victim after the Holocaust.* Ithaca: Cornell University Press, 2016. <http://site.ebrary.com/lib/vmulib/docDetail.action?docID=10468027&ppg=1>.
- Ilgiewicz, Henryka. “Lenkų visuomenės pastangos įamžinti Vilniuje iškilų asmenybių atminimą XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje”. *Kultūrologija* 18, (2010): 242–257, 265.
- Kačerauskas, Tomas. *Individas istorinėje bendrijoje: kultūrinės regionalistikos apmatai.* Vilnius: Technika, 2011. doi:10.3846/1902-M.
- Švedas, Gintaras ir Paulius Veršekys. “Lietuvos baudžiamosios teisės bendrosios dalies teisėkūros ir mokslo aktyvumo tendencijos.” *Teisės apžvalga* 2(14) (2016): 6–27. doi: 10.7220/2029-4239.14.1.
- Vilpišauskas, Ramūnas ir Vitalis Nakrošis. *Politikos įgyvendinimas Lietuvoje ir Europos Sąjungos įtaka.* Vilnius: Eugrimas, 2003.
- XVII a. vidurio Maskvos okupacijos Lietuvoje šaltiniai.* T. 3, 1658 ir 1663 Vilniaus miesto tarybos aktų knyga. Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015.

More examples of the Chicago citation style can be viewed at: http://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide.html

Illustrations and other visual material (schemes, maps) should be of sufficient quality (contrasting black and white photographs, originals of sketches and drawings or their high quality copies) and not larger than a standard (A4) sheet of paper.

It is obligatory to submit an authorized list of illustrations and other visual material. The list indicates the title of the item in it, the source (a publication from which it is reproduced, a museum, a library, an archive or other collection) as well as the full name of the artist, photographer or cartographer. Each item must be numbered according to the illustration provided or the list of other visual material.

Authors of the articles, together with the text, present the key words (in Lithuanian and English), which, from the point of view of the author, should be included in the search engines of computer networks.

In addition, authors of the articles, together with texts, submit brief information about themselves: It is necessary to indicate the place of work, the author's pedagogical title, academic degree, preferably year of birth, contact details, such as the address of the author's workplace, phone number, e-mail address, research fields and other professional activities. These data are published along with the articles in the *Annals*.

If texts (articles, other types of publications, sources or article summaries) are translated into Lithuanian or any other language not by the author himself, it is necessary to include full names of translators.

Printed texts, illustrations and other visual material submitted to the Editorial Board is not returned to the author.

In case of any questions concerning the requirements for the preparation of articles, do not hesitate to contact the Secretary of the Editorial Board of *Kaunas History Annals*.

Contact person: Inga Puidokienė
Mobile phone: +370 600 33 752
E-mail: inga.puidokienė@vdu.lt

Kauno istorijos metraštis / Vytauto Didžiojo universitetas; redakcinė kolegija: redakcinės kolegijos pirmininkė Aistė Lazauskienė ... [et al.]. – [T. 1]–. – Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 1998 – . [T.] 21 – Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, 2023. – 312 p.: iliustr. – Bibliografija straipsnių gale. – Santraukos lietuvių, anglų kalbomis.

ISSN 1822-2617 (spausdintas)

ISSN 2335-8734 (internetinis)

<https://doi.org/10.7220/2335-8734.21>

Kauno istorijos metraščio dvidešimt pirmasis tomas (t. 1 – 1998 m., t. 2 – 2000 m., t. 3 – 2002 m., t. 4 – 2003 m., t. 5 – 2004 m., t. 6 – 2005 m., t. 7 – 2006 m., t. 8 – 2007 m., t. 9 – 2008 m., t. 10 – 2009 m., t. 11 – 2011 m., t. 12 – 2012 m., t. 13 – 2013 m., t. 14 – 2014 m., t. 15 – 2015 m., t. 16 – 2017 m.; t. 17 – 2019 m.; t. 18 – 2020 m.; t. 19 – 2021 m.; t. 20 – 2022 m.) skirtas Vytauto Didžiojo universiteto 100-mečiui paminėti. Straipsniuose atskleidžiamos universiteto kūrimo realijos, dėstytojų ir studentų gyvenimas, mokslininkų pasiekimai. 1922 m. įsteigtas universitetas ilgainiui tapo ryškiu miesto bruožu ir miestietiškos tapatybės dalimi. Tuo metu vienintelė universitetinė Lietuvos aukštoji mokykla sutelkė Kaune ne tik Lietuvos mokslo ir visuomenės elitą, iškiliasias ir daugiausia Lietuvai nusipelnusias asmenybes, bet ir subrandino daug iškilų įvairių sričių mokslininkų, rašytojų, visuomenės veikėjų. Vos per du dešimtmečius universitetas tapo Lietuvos Respublikos kultūros, mokslo ir modernios minties židiniu. Taip pat publikuojami ir kitus kaunistikos klausimus nagrinėjantys straipsniai bei knygų recenzijos.

KAUNO ISTORIJOS METRAŠTIS

T. 21

Lietuvių kalbos redaktorė Auksė Matukė
Herbo grafinis dizainas ir maketas Rasos Švobaitės

2023 10 19 Tiražas 150 egz. Užsakymo Nr. K23-037

Išleido:

Vytauto Didžiojo universitetas
K. Donelaičio g. 58, LT-44248 Kaunas
www.vdu.lt | leidyba@vdu.lt

Spausdino:

UAB „Vitaie Litera“
Savanorių pr. 137, LT-44146, Kaunas
www.tuka.lt | info@tuka.lt